

Høringsvar: Endring i skolestrukturen i Innlandet

Vi viser til høringsnotatet om fremtidig skole- og tilbudsstruktur i videregående opplæring i Innlandet. Vi ønsker å uttrykke vår dype bekymring for forslaget om å legge ned musikklinjene ved Nord-Østerdal videregående skole og Hadeland videregående skole, slik det foreslås. Disse linjene representerer ikke bare et ordinært utdanningstilskudd, men er grunnpillarer i Innlandets kulturelle infrastruktur og viktige arenaer for personlig utvikling og fellesskap.

Demografiske utfordringer og økonomiske hensyn

Innlandet fylkeskommune står, som mange andre fylkeskommuner i Norge, overfor utfordringer knyttet til synkende elevtall og stramme økonomiske rammer. Det er forståelig at dette skaper behov for en gjennomgang av skolestrukturen for å sikre at ressursene benyttes på en mest mulig effektiv måte. Imidlertid vil vi understreke at en slik prosess må ta hensyn til mer enn bare økonomiske og demografiske parametre.

Musikk, dans og drama er mer enn fag

Å redusere tilbudet innen musikk, dans og drama (MDD) som en del av denne strukturendringen vil ha vidtrekkende negative konsekvenser for hele fylket. Selv om disse linjene ikke har de største elevtallene, bidrar de uforholdsmessig mye til regionens kulturelle liv, samfunnsengasjement og trivsel. Musikk, dans og drama-linjene er mer enn bare spesialiserte utdanningsløp for fremtidige kunstnere. De tilbyr en utdanning som fremmer viktige samfunnsferdigheter som kreativitet, samarbeid, kritisk tenkning og problemløsning. Disse ferdighetene er universelle og etterspurt i et bredt spekter av yrker. Å kutte i tilbudene vil derfor ikke bare svekke mulighetene for dem som ønsker å forfølge en karriere innen kulturlivet, men også for de som søker å utvikle seg som hele mennesker med bred samfunnskompetanse.

Vista Analyse har på oppdrag fra Norsk musikkråd kartlagt de samfunnsøkonomiske gevinstene ved det frivillige, organiserte musikklivet. Rapporten¹ setter musikklivet inn i et samfunnsøkonomisk perspektiv og belyser hvilke positive effekter musikklivet har, samt hvordan disse kan måles og verdsettes. Ifølge rapporten bidrar deltakelse i musikk og andre kreative aktiviteter til å redusere problematferd blant unge og fremme bedre mental helse og sosial tilhørighet. Deltakelse i musikk og kultur styrker kognitive ferdigheter og bidrar til bedre sosial tilpasning, noe som er essensielt for både personlig utvikling og arbeidsliv.

Videre fungerer disse linjene som viktige arenaer for kulturell formidling og bevaring av tradisjoner. Mange av de kulturelle uttrykkene som musikk, dans og drama gir, er knyttet til lokal identitet og historie. Ifølge Vista Analyse er deltakelse i musikklivet nyttig for både den enkeltes helse og samfunnets velvære. Ved å svekke disse tilbudene, risikerer vi å svekke de kulturelle båndene som binder oss sammen som samfunn.

Kulturstrategi og fylkeskommunens ansvar

Det er også viktig å minne om fylkeskommunens eget vedtak av Kulturstrategi for Innlandet 2022-2026, hvor målsettingen er å være «best på kultur». Denne strategien gir tydelige føringer for hvordan Innlandet skal fremme og bevare sin rike kulturarv. Forslaget om å legge ned MDD-linjene står i skarp kontrast til denne strategien og signaliserer en nedprioritering av kultursektoren.

Fylkeskommunen har et ansvar for å sikre at utdanningsløpene som støtter opp om fylkets kulturelle identitet og fremtid, opprettholdes. Det er ikke tilstrekkelig å peke på økonomiske utfordringer uten samtidig å vurdere de langsiktige konsekvensene for samfunnets kulturelle og sosiale bærekraft.

Fylkets fremtidige kompetansebehov og arbeidsliv

Fylkeskommunen spør i sitt høringsnotat om fordelingen mellom studieforbereende og yrkesfag er hensiktsmessig for å møte fremtidige behov i arbeidslivet. Her vil vi understreke at kreative utdanningsprogram, som MDD-linjene, spiller en viktig rolle i å forberede elever på fremtidens arbeidsliv, hvor fleksibilitet, kreativitet og evnen til å tenke nytt blir stadig viktigere. De kreative næringene er i vekst, både nasjonalt og internasjonalt. Innlandet må derfor posisjonere seg som et fylke som fremmer innovasjon og kreativitet, ikke bare innen tradisjonelle yrker, men også innen kunst og kultur. Å opprettholde et bredt spekter av studieforbereende program er avgjørende for å møte dette behovet.

¹ Vista Analyse 2021/21: Musikk i kroner og ører – samfunnsøkonomiske gevinster ved det frivillige musikklivet

Sosial tilhørighet, trivsel og borteboere

Musikk, dans og drama-linjene har en viktig funksjon når det gjelder elevenes trivsel og sosiale tilhørighet. Elever som har en sterk interesse for kunstneriske fag, finner ofte en unik og verdifull tilhørighet i disse miljøene. Dette kan være avgjørende for deres motivasjon til å fullføre videregående opplæring, noe som igjen er viktig for å unngå ungt utenforskap – en utfordring fylkeskommunen selv peker på som økende. Deltakelse i musikk- og kulturliv kan også redusere risikoen for utenforskap og bedre ungdoms sosiale integrasjon og psykiske helse.

Det er også viktig å vurdere hvordan borteboere kan tilrettelegges bedre enn i dag. Mange av elevene på MDD-linjene reiser langt for å kunne delta i disse tilbudene, og det gir dem en enestående mulighet til å oppleve en sterk tilhørighet og trivsel som er vanskelig å finne andre steder. Dersom MDD-linjene legges ned, vil det ikke bare påvirke tilbudet for disse elevene, men også redusere muligheten for dem til å opprettholde den sosiale og kulturelle tilknytningen som er så viktig for deres utdanning og trivsel. En nedleggelse vil derfor ha en direkte negativ effekt på denne elevgruppen, som ofte opplever felleskap, tilhørighet, motivasjon og trivsel nettopp gjennom slike spesialiserte utdanningsløp.

Samarbeid på tvers av fylkesgrenser

Fylkeskommunen har foreslått styrket samarbeid med Trøndelag og Akershus fylkeskommuner for å ivareta nærhet til utdanningstilbud og elevenes behov for skolemiljø. Vi støtter dette initiativet og foreslår at dette samarbeidet også kan inkludere deling av spesialiserte ressurser og kompetanse innen kreative fag. Slik kan vi sikre at elever i Innlandet fortsatt har tilgang til et bredt og kvalitativt godt opplæringstilbud, samtidig som vi utnytter ressursene på en effektiv måte.

Alternative modeller for å møte elevtallsnedgangen

Fylkeskommunen ber om innspill på hvordan man kan håndtere elevtallsnedgangen uten å svekke tilbudene unødvendig. Vi vil oppfordre til å se på alternative opplæringsmodeller som kan opprettholde kvaliteten i undervisningen samtidig som man tilpasser seg en ny demografisk virkelighet. Imidlertid ønsker vi å påpeke at å bo på hybel langt unna, samt digitalisering av undervisningen og virtuelle klasserom ikke er optimale løsninger med tanke på elevenes sosialisering og risiko for utenforskap. I tillegg er vi bekymret for å fylkeskommunens gjentatte trusler om nedleggelse år etter år skaper usikkerhet, noe som kan resultere i lavere søkertall til disse linjene. Dette kan utløse en negativ spiral der tilbudet svekkes på grunn av redusert elevinteresse, snarere enn at interessen for fagene i seg mangler.

Vi vil også fremheve at MDD-linjene spiller en viktig rolle i rekrutteringen til kulturlivet i fylket, inkludert korps, kor, teater, kulturskoler og mange andre arenaer. En nedleggelse av disse tilbudene vil ikke bare svekke det kulturelle tilbudet på kort sikt, men også føre til dramatiske langsiktige konsekvenser for rekrutteringen til viktige kulturinstitusjoner i fylket. Vi oppfordrer fylkeskommunene til å tenke langsiktig og søke løsninger som støtter opp under elevenes trivsel og sikrer et bredt opplæringstilbud i hele fylket.

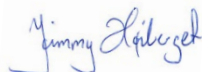
Konklusjon

På bakgrunn av overnevnte argumenter vil vi på det sterkeste oppfordre fylkeskommunen til å revurdere forslaget om nedleggelse av MDD-linjene. Disse linjene er avgjørende for å opprettholde et bredt og inkluderende opplæringstilbud i Innlandet, som fremmer både personlig utvikling, kulturell bevissthet og regional identitet.

Vi anser det som avgjørende at fylkeskommunen velger løsninger som tar hensyn til både dagens økonomiske utfordringer og de langsiktige konsekvensene for fylkets kulturelle og sosiale bærekraft. Vi ber om at fylkeskommunen ser forbi de umiddelbare økonomiske besparelsene og i stedet fokuserer på å investere i ungdommens fremtid og i Innlandets kultur.

Eirin Lien
daglig leder

for styret, Jimmy Høiberget
styreleder